

Vlaams
Parlement

ingediend op **460** (2014-2015) – Nr. 2
27 oktober 2015 (2015-2016)

Verslag van de hoorzitting

namens de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media
uitgebracht door Herman Wynants

over de nota van de Vlaamse Regering

ingediend door minister Philippe Muyters

over een nieuw decreet
voor de georganiseerde sportsector

Samenstelling van de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media:

Voorzitter: Bart Caron.

Vaste leden:

Cathy Coudyser, Marius Meremans, Ann Soete, Wilfried Vandaele, Miranda Van Eetvelde, Herman Wynants;

Caroline Bastiaens, Karin Brouwers, Sabine de Bethune, Joris Poschet;

Lionel Bajart, Jean-Jacques De Gucht;

Yamila Idrissi, Katia Segers;

Bart Caron.

Plaatsvervangers:

Kathleen Krekels, Bart Nevens, Ludo Van Campenhout, Karl Vanlouwe, Manuela Van Werde, Peter Wouters;

Cindy Franssen, Tinne Rombouts, Koen Van den Heuvel, Johan Verstreken;

Rik Daems, Francesco Vanderjeugd;

Tine Soens, Freya Van den Bossche;

Imade Annouri.

Documenten in het dossier:

460 (2014-2015) – Nr. 1: Nota van de Vlaamse Regering

INHOUD

I.	Onderzoekers	4
1.	Toelichting	4
1.1.	Outputanalyse door Deloitte	4
1.2.	Professor Annick Willem	8
1.3.	Professor Jeroen Scheerder	10
2.	Vragenronde	13
II.	Sportraad en federaties	17
1.	Toelichting	17
1.1.	Vlaamse Sportraad	17
1.2.	Vlaamse Sportfederatie	19
1.3.	Voetbalfederatie Vlaanderen	21
1.4.	Koninklijke Vlaamse Voetbalbond	22
2.	Bespreking	24
	Gebruikte afkortingen	28

De Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media hield op 24 september 2015 een hoorzitting over de nota van de Vlaamse Regering over een nieuw decreet voor de georganiseerde sportsector, met de professoren Jeroen Scheerder en Annick Willem en met vertegenwoordigers van de Vlaamse Sportraad, de Vlaamse Sportfederatie, de Koninklijke Vlaamse Voetbalbond en de Voetbalfederatie Vlaanderen.

I. Onderzoekers

1. Toelichting

1.1. Outputanalyse door Deloitte

Astrid Vervaet, afdelingshoofd Sport van het Departement Cultuur, Jeugd, Sport en Media, zal de outputanalyse van Deloitte aan de commissie presenteren aan de hand van een presentatie die Deloitte hierover eerder heeft gegeven.

De opdracht voor deze outputanalyse van de Vlaamse sportfederaties werd in de zomer van 2014 aan Deloitte gegund. Eind januari 2015 werd de studie opgeleverd. Het integrale rapport is beschikbaar op de website van Bloso-KICS.

De presentatie bevat zes onderdelen. Het eerste betreft de scope en de objectieven van de opdracht. Dit onderzoek past in een traject ter voorbereiding van een nieuw decreet op de sportfederaties. De twee andere deeltrajecten waren een evaluatie van het huidige decreet op basis van een vergadering bij de sportfederaties en een internationale benchmark van de sportfederaties door het steunpunt. Het onderzoek van Deloitte moest de efficiëntie nagaan van de middelen die vanuit Vlaanderen werden ingezet, de effectiviteit van de werking van de federaties en het effect op de leden van de federaties.

De scope van het onderzoek was het Vlaamse federatielandschap. Dat bestaat uit de 38 unisportfederaties, de 27 recreatieve federaties, de 4 OSV's en de VSF.

Het eerste deel van de opdracht was een evaluatie van de output van de Vlaamse subsidies aan de sportfederaties:

- een onderzoek van de kwalitatieve werking van de federaties;
- een meting van hun effectiviteit;
- een onderzoek naar hun solvabiliteit en afhankelijkheid van Vlaamse subsidies;
- een tekening van de autonomie van de Vlaamse sportfederaties, in het kader van hun beleid, bestuur en financiering.

Ten tweede kreeg het bureau de opdracht aanbevelingen voor een rationalisatie van het sportlandschap aan te leveren. Daarbij werden de mogelijkheden voor alternatieve subsidiesystemen en -criteria onderzocht. Er werd ook gevraagd hoe het beleid zou kunnen inspelen op het veranderende sportlandschap. Ten slotte werden er ook concrete aanbevelingen verwacht voor aanpassingen aan het decreet van 2001. In de laatste fase werd de opdracht van Deloitte gekoppeld aan de internationale benchmark van het steunpunt.

Deloitte moest rekening houden met de beleidscontext. Het regeerakkoord geeft namelijk al een richting aan voor de toekomst van het federatielandschap. Het wil de federaties stimuleren om zich efficiënter te organiseren en om meer doelgericht te werken. Het streeft ook naar een rationalisatie van het federatielandschap. De financiering zou meer resultaatgericht moeten zijn. Een nieuw decreet op de sportfederaties wordt dus noodzakelijk.

Astrid Vervaet gaat in op het plan van aanpak. Ze vermeldt dat het onderzoek van Deloitte gestructureerd was op basis van de bestaande opdrachten van de federatie. Er werd een stuurgroep samengesteld met vertegenwoordigers van Bloso, het departement en het kabinet. Die stuurgroep koppelde geregeld terug naar de onderzoekers.

Dan situeert de spreker de onderzoeksmethodes. Eerst ontwierpen de onderzoekers een analytisch raamwerk om de bevraging te structureren en de indicatoren voor elk beoordelingscriterium te bepalen. Op basis van dat analytische raamwerk kon men de verschillende mogelijke bronnen in kaart brengen voor informatie over de indicatoren. Dan werd een vragenlijst gemaakt die alle sportfederaties online konden beantwoorden. Alle aangeschreven federaties hebben de vragenlijst volledig ingevuld. Na de onlinebevraging hebben de onderzoekers individuele gesprekken gehad met de vertegenwoordigers van vijf unisportfederaties en twee recreatieve federaties, met vier OSV's en met de VSF.

De presentatie van Deloitte toont dan de belangrijkste bevindingen van de bevraging, gestructureerd volgens de huidige opdrachten van de federaties. Voor het onderzoek werden de federaties naargelang hun ledenaantal ingedeeld in drie groepen: de twaalf grote federaties met meer dan 40.000 leden, de achttien middelgrote federaties met 10.000 tot 40.000 leden, en de kleine met minder dan 10.000 leden. Uit de bevraging bleek dat het sportlandschap in Vlaanderen heel gedifferentieerd is, wat betreft het aantal leden, het aantal jeugdleden en het sportaanbod.

De eerste basisopdracht van de federaties is momenteel recreatieve en competitieve sportbeoefening organiseren. Alle sportfederaties, zonder uitzondering, hebben een aanbod voor mannen en vrouwen, zowel voor de volwassenen als voor de jeugd. Voor de G-sport ligt het aanbod echter slechts op 46 percent op het recreatieve niveau en op 45 percent op het competitieve niveau, zowel voor mannen als voor vrouwen. De interesse voor het G-sportbeleid blijkt wel te groeien. Ook voor senioren is er duidelijk een geringer aanbod, vooral op het competitieve niveau. Voor het competitieve aanbod werd er alleen gekeken naar de unisportfederaties. Voor het recreatieve aanbod werden zowel de unisport als de recreatieve federaties in aanmerking genomen.

De internationale werking van de federaties blijkt samen te hangen met het ledenaantal en het beschikbare budget. Grote sportfederaties beschikken namelijk over meer middelen om sporters aan te moedigen tot deelname aan internationale toernooien. Vaak betreft het ook de meer populaire sporten. De grote sportfederaties hebben, met gemiddeld 88 deelnames per jaar, een grote voorsprong op de middelgrote, met slechts 18 deelnames per jaar. De kleinere sportfederaties hebben gemiddeld 35 deelnames per jaar. Een deel van de verklaring van de relatief goede score van de kleine federaties ligt bij het grote aantal deelnames van Sneeuwsport Vlaanderen, een sporttak met een beperkt aanbod in Vlaanderen.

92 percent van de unisportfederaties beschikt over een beleid voor scheidsrechters, tegen slechts 52 percent van de recreatieve federaties. Deze laatste moeten steeds meer rekenen op vrijwilligers om de wedstrijden in goede banen te leiden. Dat blijkt ook steeds moeilijker te worden. De onderzoekers suggereren dat er voor de scheidsrechters een specifiek statuut zou worden uitgewerkt, dat afwijkt van het vrijwilligersstatuut. Zo zou de vergoeding kunnen worden aangepast.

Een belangrijk element in de recreatieve en competitieve sportbeoefening zijn de trainers. Er zijn heel wat trainers actief binnen de Vlaamse sportsector. Slechts 35 percent van de sportfederaties beschikt echter over een trainersvereniging. Het gaat vooral om de grote federaties. Maar 18 percent van de kleine federaties

beschikt over een dergelijke vereniging. De onderzoekers suggereren om de kwaliteit van de trainers te verhogen en de uitval tegen te gaan door kennisdeling te promoten. Dat is mogelijk voor elk type van federatie en vergt slechts een kleine investering.

Ten slotte is er de verzekering, een van de belangrijkste redenen waarom veel sporters zich aansluiten bij een sportclub en een federatie. Ruim 81 percent van de federaties heeft een verzekeringsbeleid dat extra waarborgen biedt bovenop de decretaal verplichte waarborgen. Bij de grote en middelgrote federaties is dat respectievelijk 100 en 95 percent. Op dit vlak is er geen verschil tussen de unisport- en de recreatieve federaties.

De tweede basisopdracht van de sportfederaties bestaat uit kaderopleidingen en bijscholingen. De sportfederaties organiseren jaarlijks gemiddeld 23 sporttechnische opleidingen. Bij de grote sportfederaties gebeurt dat iets vaker dan bij de middelgrote en de kleine. 85 percent van de opleidingen zijn complementair aan de opleidingen van de VTS en aan de beschikbare sporttechnische opleidingen. 15 percent van het aanbod is echter parallel. De onderzoekers suggereren dat men overlappingsen zoveel mogelijk zou voorkomen.

Een andere basisopdracht van de federaties is clubbegeleiding, onder meer door clubbezoeken. 86 percent van de federaties geeft aan een beleid te hebben rond kwaliteitszorg van de clubs. 83 percent van de federaties doet ook clubbezoeken. Elf sportfederaties nemen echter geen enkele actie op dit vlak. Een van de belangrijkste hinderpalen is dat de meeste clubbezoeken 's avonds moeten gebeuren omdat sportclubs veel met vrijwilligers werken. Dat is niet altijd evident voor de personeelsleden van de federaties. De personeelscapaciteit is op dat vlak de grote hinderpaal, vooral voor de kleine en de middelgrote federaties. Sommige federaties merken op dat de clubs zich tot hen kunnen wenden met specifieke vragen en problemen rond een kwaliteitsvolle werking. Slechts 72 percent van de middelgrote sportfederaties doet aan clubbezoeken. Alle multisportfederaties voeren wel clubbezoeken uit. De unisportfederaties doen het met 93 percent beter dan de recreatieve federaties. Dat heeft wellicht te maken met de schaal van de aangesloten sportclubs. De recreatieve federaties hebben vaak meer kleinere aangesloten sportclubs zodat het uit te voeren aantal clubbezoeken exponentieel stijgt.

Alle sportfederaties maken werk van de promotie van hun sporttak, vooral bij jongeren. Slechts 33 percent van de sportfederaties meet echter de impact van die promotie. Op dit vlak is er dus nog een progressiemarge. Een impactmeting kan niet alleen informatie geven over de stijging van het ledenaantal, maar ook over de initiatieven die al dan niet een impact genereren. Dat kan ook nuttig zijn voor andere federaties.

De facultatieve opdracht jeugdsport bleek de populairste en de waardevolste te zijn. In het verleden bleek dat al uit het budget en uit het aantal intekenende federaties. De onderzoekers oordeelden dat deze opdracht niet alleen de jeugdsport kan stimuleren, maar dat ze ook de clubs aanzet om de kwaliteit van hun werking te verbeteren. Het uitbouwen van een facultatieve opdracht rond kwaliteitszorg voor de jeugd zou de samenwerking tussen de clubs en de federatie kunnen bevorderen.

Het laatste hoofdstuk van de presentatie bevat de aanbevelingen vanwege Deloitte. De aanbevelingen zijn gesitueerd rond drie grote blokken. Een eerste blok betreft de opdrachten van de federaties. Voor de opdracht om sportbeoefening te organiseren, waren er twee belangrijke suggesties:

- herzie het statuut van de scheidsrechter;
- bundel de krachten inzake G-sport.

Op het vlak van kaderopleiding en bijscholing waren er drie aanbevelingen:

- leg nog meer focus op opleidingen die niet beschikbaar zijn bij de VTS;
- gebruik sociale media voor de promotie van de opleidingen;
- investeer in bijscholingen voor het eigen personeel van de federaties.

Voor de clubondersteuning waren er drie belangrijke aanbevelingen:

- creëer een online platform om goede praktijken tussen de sportclubs uit te wisselen;
- besteed meer aandacht aan clubbezoeken;
- voorzie in een geïntegreerd systeem rond kwaliteitszorg ten aanzien van de sportclubs.

Voor de promotie van de sporttakken suggereert het rapport een impactbevraging van de ingezette kanalen en promotiemiddelen.

Ten slotte werd er aanbevolen om slechts één facultatieve opdracht te behouden, namelijk de clubondersteuning inzake de jeugdsport.

Een tweede blok aanbevelingen betreft de interne werking. Deloitte constateerde dat de decretaal verplichte beleidsinstrumenten, bijvoorbeeld een visiebeleidsplan en strategische en operationele doelstellingen rond corporate governance, over het algemeen gebruikt worden binnen de beleidsvoering van de federaties. Op dat vlak heeft het huidige decreet dus zeker vruchten afgeworpen. In veel federaties bleek de rol van de raad van bestuur echter onduidelijk te zijn. De administratieve en sporttechnische medewerkers en de coördinatoren bleken over het algemeen relatief veel autonomie te hebben binnen de federaties, zeker binnen de grotere federaties. Dat is vooral het geval bij een duidelijke taakverdeling. Daarom suggereerden de onderzoekers om de rol van de raad van bestuur van de federaties duidelijker af te lijnen om problemen zoals belangenvermenging te voorkomen.

Over het algemeen zijn de federaties solvabel en gezond op basis van liquiditeiten. Er is wel een grote afhankelijkheid van de subsidies. Dat geldt voor grote en kleine federaties, voor unisportfederaties en recreatieve federaties. Binnen het huidige subsidiesysteem is er ook een scheefftrekking door de personeelssubsidies. Sommige federaties krijgen proportioneel meer geld dan andere. De onderzoekers suggereren om de opbrengsten binnen de federaties te diversifiëren om ze minder subsidieafhankelijk te maken. Ze adviseren ook om de federaties sterker te maken in commercieel beleid. Ten slotte stellen ze voor om een systeem van shared services op te starten. Dat zal efficiëntiewinsten mogelijk maken op het vlak van administratie en organisatie.

Een derde reeks aanbevelingen betreft de werking van de VSF als koepelorganisatie. Over het algemeen voert de VSF haar opdrachten naar behoren uit. Er zijn echter nog progressiemarges voor het detecteren van de behoeften van de aangesloten leden en voor studies. De VSF heeft alle noodzakelijke bestuurlijke tools ontwikkeld om een goede werking te waarborgen. Ze ervaart echter moeilijkheden om haar leden te sturen, daar de federaties zelf ook deel uitmaken van de raad van bestuur. De onderzoekers vragen zich af of de VSF moet worden gesubsidieerd voor haar rol als belangenbehartiger van de federaties. Ze formuleren twee globale aanbevelingen:

- de VSF zou een sturende en coördinerende rol kunnen spelen voor bepaalde sectorinitiatieven die de administratieve werking van de federaties kunnen verlichten;
- uit buitenlandse voorbeelden blijkt dat een koepelorganisatie een meer centrale rol kan spelen bij het verdelen van subsidies.

Ten slotte zijn er nog voorstellen tot aanpassing van het huidige subsidiesysteem. Daarbij werden er drie specifieke accenten gelegd. (1) Men kan een andere manier van subsidiëren overwegen om de kwaliteit van de output van de sportfederaties te verhogen. De focus zou dan minder op het ledenaantal gelegd worden en meer op de kwaliteit van de output en van de dienstverlening door de federaties. (2) Verder zou de toekomstige subsidiëring ook meer afgestemd kunnen worden op de specificiteit van de verschillende types van sportfederaties. (3) Een concept van shared services zou een efficiëntere besteding van de middelen kunnen garanderen.

Deloitte formuleerde een denkkader om het huidige subsidiesysteem te herzien. Het huidige subsidie criterium, namelijk het ledenaantal, zou kunnen worden aangevuld met kwaliteitscriteria, die uitgewerkt worden aan de hand van de opdrachten van de federaties en de interne werking van de federatie. Het zou moeten gaan om een beperkte set van kwaliteitscriteria, hanteerbaar voor de federaties en voor de administratie die de evaluatie en de opvolging moet doen. Die criteria zouden moeten gelden voor alle federaties. Het beleid zou kunnen kiezen welk gewicht het toekent aan elk criterium en over het percentage kwaliteits- en kwantiteitscriteria. Aan de hand van een grafiek illustreert de spreker de suggestie van Deloitte.

Deloitte heeft al een aantal kwaliteitsdomeinen en -indicatoren voorgesteld. De kwaliteitsindicatoren moeten:

- verifieerbaar zijn;
- passen binnen de beleidsprioriteiten;
- objectief meetbaar zijn;
- de verschillen tussen de sportfederaties in rekening brengen.

De studie formuleert vier kwaliteitsdomeinen die passen binnen de huidige basisopdrachten en een vijfde rond corporate governance. Ze stelt voor om de basisopdrachten van het huidige decreet los te laten en om kwaliteitsdomeinen te hanteren die inhoudelijk aansluiten bij de huidige basisopdrachten.

Ten slotte formuleerde de studie aanbevelingen op basis van internationale bevindingen:

- de mogelijkheid van enveloppesubsidiëring met een kleinere focus op personeelssubsidies;
- het stimuleren van samenwerking tussen federaties en eventueel van fusies, in de eerste plaats op administratief-organisatorisch vlak, maar eventueel ook op sporttechnisch vlak;
- een subsidiëring per sportcluster.

De haalbaarheid van deze suggesties werd echter niet onderzocht.

1.2. Professor Annick Willem

Professor *Annick Willem*, docent Sportmanagement aan de UGent, heeft samen met professor Jeroen Scheerder een internationale studie uitgevoerd naar de organisatie en aansturing van sportfederaties. De goede praktijken die daarbij geïdentificeerd werden, zijn echter contextgebonden en inherent aan specifieke sportsystemen. Een goed model is ook niet noodzakelijk bruikbaar binnen de Vlaamse context. Het onderzoek kan wel inspirerend werken voor de Vlaamse beleidsmakers. De uiteenzetting van vandaag is ook gebaseerd op de andere lopende onderzoeken van de professor en op de internationale wetenschappelijke literatuur over sportsystemen en aansturing van sportorganisaties.

De studie heeft betrekking op bepaalde Europese landen, Canada en Australië. Er is aandacht voor de structuur en de organisatie van de sport en voor goed

practices in internationaal vergelijkend onderzoek. Zo is er in Nederland één koepelorganisatie en een heel inclusief sport- en beweegaanbod. In Duitsland kunnen vooral de multisportclubs een inspirerend voorbeeld zijn. In Denemarken zijn er meerdere koepelorganisaties, maar ook dat is een succesvol systeem.

In de wetgevende kaders zijn er grote verschillen. Bij de ontwikkeling van het sportbeleid zijn er bovendien centrale en meer decentrale modellen. De uitwerking van de doelstellingen is in sommige gevallen heel gedetailleerd. Canada focust vooral op levenslang sporten. Financieel was het Canadese matchingprincipe een interessant voorbeeld.

De criteria voor subsidiëring van de sportfederaties zijn vrij uiteenlopend. De landen die het beter doen, werken vaak met kwalitatieve criteria. Er werd ook onderzoek gedaan naar performantie, innovatie en samenwerkingsverbanden.

Na de oplevering van het rapport hebben de onderzoekers de data bekeken, vanuit een conceptuele en theoretische invalshoek. Met het oog op een nieuw decreet maakt de visie van de overheid op de federaties een groot verschil. De overheid kan de federaties bekijken als actoren die het sportbeleid uitvoeren, of als partners waarmee ze samenwerkt. Het antwoord op die vraag bepaalt welke capaciteiten de overheid wil ondersteunen bij de federaties. In vele landen komt het beleid neer op funding, op het realiseren van financiële capaciteit. De overheid kan echter ook streven naar andere capaciteitsontwikkeling, zoals ondersteuning op HR-vlak, met een beleid rond vrijwilligers, trainers en raden van bestuur.

De afhankelijkheid van overheidsfinanciering op zich heeft geen invloed op de capaciteitsontwikkeling. In sommige landen met een vrij grote afhankelijkheid van overheidsfinanciering is er wel nog op heel wat vlakken verbetering mogelijk. Dat is ook het geval voor België.

Annick Willem heeft de conceptnota bekeken vanuit haar onderzoek. Daarbij ging ze in op vier onderdelen:

- structuur en organisatie;
- opdrachten;
- aansturing;
- rol en positie van de overheid.

Een belangrijke keuze betreft die voor één federatie per sport of een fusie van federaties. Een fusie kan leiden tot een rationalisatie, maar op basis van wetenschappelijk onderzoek is er geen garantie dat deze oplossing superieur is. Er blijven ook vragen. Kan een club aansluiten bij meer federaties, bijvoorbeeld niet alleen bij een unisportfederatie maar ook bij een multisportfederatie? Bij welke federatie zouden de multisportclubs, zoals die bestaan in Duitsland en Canada, moeten aansluiten?

Op basis van de voorliggende conceptnota blijft het landschap even versnipperd als vandaag. Het is onduidelijk of de organisaties voor sportieve vrijetijdsbesteding in dit decreet kunnen worden opgenomen. De buitenlandse voorbeelden leren ons niet hoe men daarmee kan omgaan.

De verantwoordelijkheden en taken van de federaties vormen een tweede invalshoek. Een element in de conceptnota is het sporten voor alle leeftijdscategorieën. In Canada kijkt men dit vanuit de levensloop, vanuit het levenslang sporten. De vraag is of federaties clubs met een brede sportinvulling kunnen aanvaarden. Wat is het nut van een onderscheid tussen basisopdrachten en facultatieve opdrachten van de federaties? Bepaalde dingen behoren duidelijk tot de basisopdrachten van de federaties, bijvoorbeeld een laagdrempelig aanbod en

jeugdsport. Waarom worden kwaliteitsverhoging, gezondheids- en gemeenschapsbevorderende samenleving en een zo ruim mogelijke sportparticipatie als facultatieve opdrachten gezien? Deze opdrachten komen in alle andere onderzochte landen aan bod. Bij ons moeten ze worden ingevuld door sportkampen, innovatieve trajecten, laagdrempelige sporttrajecten, topsport en jeugdsport. De professor betwijfelt of dat de geschikte middelen zijn om die doelen te bereiken. Sportkampen hebben bijvoorbeeld een potentieel om breedtesport en sportvaardigheden te ontwikkelen, maar het effect is relatief zwak. De vraag is dus of ze een zo hoge prioriteit moeten krijgen.

In het buitenland zijn er geregeld projectoproepen om bepaalde prioriteiten in de verf te zetten, bijvoorbeeld good governance, events, innovatie, intersectoraal werken en maatschappelijke en sociale verantwoordelijkheid. Misschien kan men dat ook in Vlaanderen in overweging nemen. Dat komt echter niet expliciet aan bod in de conceptnota.

De aansturing vormt een derde invalshoek. In het buitenland wordt gewerkt met inputprocessen en outputcriteria. Voor de input spreekt de conceptnota over een master LO met sporttechnische kennis. Er is echter ook managementkennis nodig. Op procesniveau heeft de conceptnota het over een beheersovereenkomst en een ondernemingsplan op maat. De parameters en de indicatoren blijven echter vaag. Het is niet duidelijk hoe men het realiseren van good governance kan controleren als men ook streeft naar planlastverlaging. Wil men meten wat er gebeurt, of wil men ook ondersteunen, bijvoorbeeld door de managementcapaciteiten van de federaties te verbeteren? Wil men ook een impact hebben op de human resources, bijvoorbeeld de raden van bestuur? Hoe wil men dat concreet doen? Of wil men alleen de output meten? Hoe ver wil men gaan in die ondersteuning? De criteria bestaan uit basisopdrachten en facultatieve opdrachten. Het is niet duidelijk of er ook een resultaatsverbintenis is. In sommige onderzochte landen stopt de financiering als het resultaat niet gehaald wordt. In andere landen wordt er in dat geval extra hulp geboden.

Over de derde invalshoek, de rol en de positie van de overheid, bestaat heel wat literatuur. Binnen een agency-relatie stuurt de overheid het beleid aan, binnen een co-governance-relatie is de overheid regisseur in een netwerkconstellatie. Dat kan een verschil maken als het gaat om administratieve vereenvoudiging.

Annick Willem besluit dat de conceptnota niet streeft naar een tabula rasa. In de conceptnota worden heel wat historische keuzes behouden, bijvoorbeeld de OSV's en de sportkampen. Als men zich wil laten inspireren door het buitenland, moet men misschien overstappen naar een heel ander systeem. Vanuit de studie kunnen er niet zoveel opmerkingen worden gemaakt op de conceptnota omdat die niet erg gedetailleerd is. Een betere uitwerking van de indicatoren is een voorwaarde voor een vergelijking met de resultaten van de internationale studie.

Annick Willem vraagt zich af of deze nota voldoende garanties biedt voor levenslang sporten, sport voor allen, professionalisering van de sportfederaties en samenwerking.

1.3. Professor Jeroen Scheerder

Jeroen Scheerder, professor Sportbeleid aan de KU Leuven, zal zich baseren op een aantal studies aan zijn universiteit. De titel van zijn presentatie luidt: '(bij)sturing geven aan een autonoom speelveld. Naar een sportfederatiedecreet 4.0'.

Sturing geven aan een autonoom speelveld is niet evident. De sportfederaties dateren van de tweede helft van de negentiende eeuw en waren toen heel vrije

initiatieven. Het is dus niet evident voor de overheid om daar een impact op te hebben. Toch heeft Vlaanderen daar al een zekere traditie in. Het eerste decreet, na de eerste staatshervorming in 1970, herinnerde de federaties aan hun communautaire opdracht. In de jaren negentig was er een volgend decreet en in 2001 werd het huidige decreet uitgewerkt, dat een kwaliteitstoets toepaste.

Jeroen Scheerder ziet in het nieuwe decreet een belangrijk beleidsinstrument. Daarom dringt hij erop aan dat de leden van deze commissie hun rol opnemen. De clubgeorganiseerde sportbeoefening is altijd een speerpunt geweest in het beleid, al sinds Vlaanderen voor deze materie bevoegd is geworden. Bovendien zal het Lokalesportdecreet verdwijnen. De focus komt dus nog meer te liggen op dit decreet. De maatschappelijke context is de voorbije vijftien jaar sterk veranderd. Vergrijzing, ontgroening, verkleuring, medicalisering en commercialisering zijn in de sport belangrijker geworden. Daardoor zijn de verwachtingen ten aanzien van de sportclubs sterk veranderd. Ten slotte zijn er heel wat nieuwe aanbieders, overheden, maar ook de commerciële sector.

De professor gaat in op cijfers over de clubgeorganiseerde sport. Een eerste invalshoek is vraag en aanbod. In Vlaanderen vertoont de sportdeelname in clubverband blijkbaar een stijgende curve sinds de jaren zestig, al is er de laatste tien jaar een zekere stagnering. Er zijn cijfers sinds het ogenblik dat Vlaanderen bevoegd geworden is voor het sportbeleid. Op het einde van de vorige eeuw deed bijna de helft van de sportieve Vlamingen in clubverband aan sport. Sindsdien is dat aandeel gezakt. In 2012 bedroeg het aandeel van de clubsport nog slechts 43 percent.

Aan de hand van tabellen illustreert de spreker de situatie bij de tien populairste sporttakken. De meeste van die sporten zijn blijkbaar populairder buiten clubverband. Het is een uitdaging om de individuele sporter enigszins te binden aan sportclubs en sportfederaties. De volgende tabel toont de federaties met de meeste leden, en laat zien dat in sommige sporten meer federaties actief zijn. Voorts beoefenen heel wat mensen een sport buiten club- of federatieverband. De recreatiesport blijkt heel belangrijk en wordt nog belangrijker. Van alle mensen tussen 12 en 75 jaar die in hun vrije tijd actief aan sport doen, doet meer dan 90 percent dit recreatief. 25 percent van die mensen doet op een competitieve manier aan sport. Als men die twee cijfers optelt, komt men boven de 100 percent. Sommige mensen beoefenen immers tegelijk competitie- en andere sporten.

Men kan op verschillende manieren aan sport doen. Men zou al deze vormen van sportbeoefening kunnen onderbrengen in een piramide, met bovenaan de topsport en onderaan de brede basis, die de topsport moet voeden. Jeroen Scheerder verkiest echter een ander model, bijvoorbeeld de contouren van een kerk. Zo kunnen andere vormen van sportbeoefening en sportbeleving op zichzelf staan, zonder een rechtstreekse lijn naar topsport en participatie- en prestatiesport. Nog andere modellen zijn mogelijk.

De tweede invalshoek vertrekt vanuit demografische kenmerken. Uit de grafiek blijkt dat met het toenemen van de leeftijd de kans kleiner wordt dat men sport beoefent in clubverband. Vrouwen hebben blijkbaar ook een aanzienlijk kleinere kans om in clubverband aan sport te doen. De leeftijdsgroep tot 25 jaar is oververtegenwoordigd in de sportclubs. De leeftijdsgroep tussen 26 en 55 jaar kent een vertegenwoordiging in verhouding tot zijn aandeel binnen de totale bevolking, al zijn de vrouwen zwaar ondervertegenwoordigd. 55-plussers zijn ondervertegenwoordigd, en dat geldt nog sterker voor de vrouwen binnen deze leeftijdsgroep.

Ook het sportkapitaal van de ouders en het gezinsinkomen spelen een rol. Maatschappelijk kwetsbaren hebben een kleinere kans om actief in contact te komen met het clubleven, ook als ze de weg naar de sport hebben gevonden. De sociale gelaagdheid binnen de sport heeft niet alleen te maken met financiële drempels, maar wellicht zelfs meer met culturele, sociale en sportieve drempels.

De volgende reeks tabellen is gebaseerd op administratief materiaal van de federaties, met de cijfers van 2012. De grafiek geeft aan welk aandeel respectievelijk vrouwen en jongeren in de respectieve federaties hebben. Blijkbaar bereiken de unisportfederaties overwegend een jeugdig en mannelijk publiek. Bij de recreatieve sportfederaties is het publiek ouder en vrouwelijker. De organisaties voor sportieve vrijetijdsbesteding kennen dan weer een overwegend mannelijk en ouder publiek.

De volgende reeks diagrammen is gebaseerd op cijfers van het VSFP2.0 en betreft aspecten als de dienstverlening van de unisportfederaties en de recreatieve sportfederaties, de organisaties voor sportieve vrijetijdsbesteding en de erkende sportfederaties. Daaruit blijkt dat de unisportfederaties gemakkelijker contacten leggen met de commerciële sector, terwijl de recreatieve sportfederaties gemakkelijker samenwerken met gezondheidsaanbieders of doelgroeporganisaties. Jeroen Scheerder hoopt dat het nieuwe decreet zal inzetten op die kracht.

Over het innovatieve aspect binnen de sportfederaties heeft de KU Leuven enkele jaren geleden al een studie verricht. De huidige resultaten blijven ongeveer dezelfde, met zelfs een paar hogere scores voor de meest recente meting, en dat ondanks de slechtere economische toestand.

De derde invalshoek van Jeroen Scheerder is het financiële aspect. De Vlaamse subsidies voor de sportfederaties zijn de voorbije tien jaar sterk gestegen. Momenteel bedragen die subsidies ongeveer 32 miljoen euro. De sportfederaties beschikken echter over nog andere inkomsten. Dat weet men op basis van extrapolaties en van gegevens van de Nationale Bank. Gemiddeld is 45 percent van de inkomsten van de sportfederaties afkomstig van de Vlaamse overheid. Er is dus een grote financiële afhankelijkheid. Er is nog ruimte om op zoek te gaan naar private middelen, dus sponsoring. Binnen het huidige decreet zijn er significante verschillen in de subsidiëring per lid tussen de drie sectoren. Voor de unisportfederaties bedraagt de subsidiëring 18 euro per lid, voor de recreatieve sportfederaties is dat 14,5 euro en voor de organisaties voor de sportieve vrijetijdsbesteding 11,6 euro. De professor ziet daarachter geen strategie. Een mogelijke verklaring is dat zowel de unisportfederaties als de recreatieve sportfederaties bepaalde kansen laten liggen. Gemiddeld wordt 16,3 euro per lid toegekend. Het gaat om hetzelfde bedrag als in 2005, gecorrigeerd voor inflatie. Het zou interessant zijn om dat te bekijken binnen een internationale context.

De financiële afhankelijkheid is de voorbije jaren voor alle sectoren toegenomen. Nochtans zien heel wat federaties mogelijkheden om op zoek te gaan naar bijkomende financiële middelen.

Jeroen Scheerder rondt af met enkele aandachtspunten, vanuit drie invalshoeken. De eerste is regionale verscheidenheid versus internationale uniformiteit. Hij heeft de indruk dat het huidige decreet sterk bepaald wordt door de internationale context. Men vertrekt van een A-klasse waar men moet beantwoorden aan internationale normen. De Vlaamse overheid moet echter de pluraliteit koesteren. Denemarken hanteert een model dat zowel de competitiesport als de recreatiesport voluit respecteert. Dat loopt heel goed. In Duitsland zijn 80 percent van de sportclubs omnisportclubs.

Voorts pleit Jeroen Scheerder voor ruimte aan innovatieve experimenten. Daarbij kan het ook gaan om sociale innovatie, bijvoorbeeld ten aanzien van bepaalde doelgroepen. De sport kent een sterke sociale gelaagdheid. Nederland hanteert een innovatiemodel dat sterk inzet op sociale remediëring. Deze conceptnota is op dit vlak te vrijblijvend.

Ten slotte pleit de spreker voor krachtenbundeling maar tegen monopolies. Ook in andere sectoren, zoals economie, cultuur, gezondheidszorg en politiek probeert men monopolies te voorkomen. Sommige federaties hebben ervaring met sportbeleving bij diverse doelgroepen. Andere federaties zijn gespecialiseerd in bepaalde sporttakken. Co-governance betekent dat men die ervaringen samenbrengt. De Vlaamse overheid zou dat best als voorwaarde invoeren in ruil voor de publieke middelen die daartegenover staan. Het Finse model kan op het vlak van expertisebundeling inspirerend werken.

Jeroen Scheerder eindigt met vier kernwoorden die aangeven welke richting men moet uitgaan: remediëren, innoveren, samenwerken en efficiëntie. Dat kan men samenvatten als het RISE-model. Als men de eerste drie dingen kan realiseren, is men ook efficiënt bezig.

2. Vragenronde

Rob Beenders stelt vast dat de conceptnota vooral doelstellingen bevat als schaalvergroting en fusie. Uit de uiteenzettingen van de professoren heeft hij echter begrepen dat de clubs en de sporters niet noodzakelijk beter worden van nog grotere federaties. Bovendien stelt Deloitte een risico op belangenvermenging vast bij de grote raden van bestuur waarvan de taken onvoldoende duidelijk afgelijnd zijn.

Jeroen Scheerder pleit voor samenwerking en is geen voorstander van monopolies. Bedoelt hij daarmee dat er vooral gestreefd moet worden naar uitwisseling tussen unisportfederaties en recreatieve sportfederaties die zich met dezelfde sporttak bezighouden? Heeft een eerdere studie niet uitgewezen dat recreatieve federaties bepaalde kwaliteiten hebben die unisportfederaties missen?

Imade Annouri polst bij Annick Willem naar het verschil tussen het voorstel van de minister, dat spreekt van een aanbod van A tot Z, en de filosofie van de levensloop. Sommige ouderenorganisaties vrezen dat het voorstel onvoldoende zal zijn om de oudere leeftijdscategorieën te betrekken.

Aan Jeroen Scheerder vraagt Imade Annouri hoe het huidige voorstel te rijmen is met de lage deelname in clubverband bij vrouwen en ouderen. Het spindigram over dienstverlening toonde aan dat sommige sportfederaties meer de link leggen met gezondheidsorganisaties en culturele actoren, en andere meer met commerciële actoren. Dreigt het voorliggende voorstel te leiden tot een verdringingseffect, waardoor er minder aandacht zal zijn voor de zachtere recreatieve sectoren en voor thema's als gezondheid, diversiteit en sociale klasse? Aan de minister zal hij later vragen of die streefcijfers per lid voor de diverse sportfederaties overweegt. Is er in het voorliggende voorstel voldoende ruimte voor nieuwe sporttakken zoals frisbee?

Groen gelooft dat monopolievorming altijd een ongezonde situatie is. Dat zou namelijk leiden tot een verschraving van het aanbod. Hoe kan men monopolievorming voorkomen?

Lionel Bajart stelt vast dat Deloitte spreekt over een tekort aan professionalisme en transparantie bij de raden van bestuur van de sportfederaties. Hoe is dat

gebrek aan transparantie te verklaren? Kan dit verholpen worden door good governance aan de indicatoren toe te voegen?

Sommige sportfederaties kennen een zorgwekkende drop-out bij de trainers. Kan een verbeterde relatie tussen de VTS en de sportfederaties bijdragen tot een oplossing van dit probleem?

Het is duidelijk dat de sportclubs het meest geschikt zijn om mensen aan te zetten tot levenslang sporten. Het blijft echter moeilijk om bepaalde doelgroepen te bereiken. Hoe stimuleren de sportfederaties op dat vlak hun sportclubs nu al? Zouden ook participatie en diversiteit bij de indicatoren moeten horen?

Joris Poschet stelt dat de 32 miljoen euro voor de sportfederaties zoveel mogelijk Vlamingen gezond moet laten sporten. Het regeerakkoord acht een rationalisatie van het sportlandschap noodzakelijk. De conceptnota spreekt van een unisportfederatie per sporttak. Annick Willem betwijfelde of dat de enige zalmakende methode is. Blijken er uit het onderzoek alternatieve methodes om de rationalisering te realiseren? Zijn er in het buitenland succesvolle voorbeelden van shared services?

Jeroen Scheerder heeft aangetoond dat de sportparticipatie in Vlaanderen min of meer stagneert en dat Vlamingen steeds meer buiten de sportfederaties aan sport doen. Volstaat het om de sportfederaties te ondersteunen of zijn er nog andere beleidsinstrumenten om de Vlaming op een gezonde en verantwoorde manier levenslang te laten sporten? Hoe kan de overheid de sportfederaties het best ondersteunen?

Momenteel worden alleen de leden van de sportclubs meegerekend voor de subsidiëring van de sportfederatie. Hoe verloopt dit in het buitenland? Niet iedereen heeft namelijk behoefte aan een clubwerking. Is de competitieve benadering van de unisportfederaties bevorderlijk voor de sportparticipatie van de Vlamingen?

De conceptnota spreekt over een outputgerichte subsidiëring en over controlemechanismen. In het sociaal-culturele werk en in de kunstensector wordt er echter ondersteuning gegeven omwille van de functies die de federaties aanbieden, bijvoorbeeld de ondersteuning van clubs, het organiseren van kadervorming en kwaliteitsvolle competitie, de promotie van de breedtesport en de organisatie van sportevenementen. Kunnen de professoren die methode onderschrijven als subsidiëeringsmechanisme? Bestaan daarvan buitenlandse voorbeelden?

Een van de toonaangevende projecten in de conceptnota is dat er maar één erkende en gesubsidieerde sportfederatie zou zijn per sporttak en dat de unisportfederaties een A tot Z aanbod zouden moeten hebben. Zal dat ook leiden tot een verhoogde participatie?

De huidige omnisportfederaties bereiken met hun activiteiten vaak niet-leden. Zo komen ze tegemoet aan de nieuwe trend om buiten clubverband aan sport te doen. Bieden de uitgangspunten van deze conceptnota voldoende garanties voor deze lossere beleving van sport? De multisportfederaties zouden niet tot een fusie gedwongen worden. Ze zouden wel een bepaald aantal leden moeten hebben en verschillende sporttakken moeten aanbieden. Wat is de meest efficiënte schaalgrootte voor sportfederaties die meer sporttakken aanbieden? Bestaat daarover internationaal onderzoek? Kan het Duitse voorbeeld op dat vlak inspiratie bieden?

De conceptnota maakt een onderscheid tussen de uni-A-sportfederatie, de uni-B-sportfederatie, de IOC-lijst en de sportakkoordenlijst. De nota voorziet ook in een aparte behandeling voor de G-sport en voor de risicovechtsporten. Steunt deze opdeling op wetenschappelijk onderzoek? Wordt een dergelijk onderscheid ook internationaal gehanteerd? De conceptnota stelt voor dat er een federatie zou zijn voor motorisch en mentaal gehandicapten. Hoe wordt de G-sport in andere Europese landen georganiseerd?

Welke taken heeft de koepelorganisatie in Nederland? Dat kan inspiratie bieden voor het VSF.

Annick Willem denkt dat de multisportclubs het levenslang sporten kunnen bevorderen. Dan moeten ze wel een andere invulling krijgen. Bij welke federatie kan een dergelijke club aansluiten? Moet een deel van de leden aansluiten bij de ene federatie en een ander deel bij een andere federatie? Zal die federatie openstaan voor clubs met een breder aanbod? Het Duitse model is daarvoor wel geschikt. In Canada werkt men vooral projectmatig rond het levenslang sporten. Dat is nog niet volledig uitgewerkt op het federatieniveau.

Er is geen wetenschappelijk onderzoek dat bevestigt dat de keuze voor één federatie per sport de sportdeelname zal verhogen. Grotere federaties kunnen logger zijn en een duurdere structuur hebben. De financiering zou gebeuren op basis van het ledenaantal en van een aantal kwaliteitscriteria. Men kan ook denken aan enveloppefinanciering waarbij de federatie autonoom kan omgaan met de middelen.

Jeroen Scheerder waarschuwt dat de conceptnota neigt naar monopolievorming. Een eventueel monopolie mag niet leiden tot de uitsluiting van anderen. Hij vindt het beter om de krachten te bundelen en om convenanten af te sluiten. Zowel de unisportfederaties als de recreatieve sportfederaties zouden daar voordeel bij hebben. De overheid zou dit zelfs kunnen opleggen. In sommige gevallen is monopolievorming wel noodzakelijk, maar dan is een strikte opvolging door de overheid noodzakelijk. De sportsector zou moeten nadenken over die evoluties. Een Vlaamse atletiekliga hoeft bijvoorbeeld geen volledig aanbod aan te bieden voor senioren, maar ze kan wel een waardevol aanbod uitwerken. Het is belangrijk dat de sector zelf een voorstel formuleert.

Jeroen Scheerder wordt wel eens verkeerd geciteerd in de pers. In zijn publicaties kan men daarover meer duidelijkheid vinden. Topsportfederaties, unisportfederaties en recreatieve sportfederaties kunnen elkaar aanvullen. Elke sector heeft zijn eigen expertise. Misschien moet men dat duidelijker erkennen.

De recreatieve sportfederaties hebben een grote expertise met doelgroepen. Nu is er echter een duidelijke tendens om de expertise te concentreren bij de unisportfederaties. Zij zouden aandacht moeten besteden aan diverse doelgroepen. De G-sporters zouden een eigen plek krijgen. Na een eerder kerntakendebat werd de G-sport een provinciale bevoegdheid. Nu worden de persoonsgebonden bevoegdheden van de provincies doorgeschoven naar de lokale overheden of naar het Vlaamse niveau. De professor vreest dat dit tot problemen zal leiden voor de G-sport.

Hij betwijfelt of het wenselijk is dat unisportfederaties een aanbod van A tot Z zouden verzorgen zonder daarbij de expertise uit de sector van de recreatieve federaties te betrekken. Hij denkt dat men, mits samenwerking met andere actoren, een grotere groep mensen kan betrekken bij de clubsport. Er is voldoende expertise.

De zachte recreatie zal met het huidige voorstel niet verdwijnen. Op dit ogenblik zijn er heel wat parallelle structuren. Het kan niet de bedoeling zijn om die allemaal parallel te subsidiëren. De sportfederaties zouden op dat vlak een rol moeten spelen.

Frisbee was lange tijd niet erkend als bewegingsvorm. Het staat nog altijd niet op de sporttakkenlijst. Het IOC heeft echter beslist dat het een volwaardige olympische sport wordt, ook al werd deze sport tot nu toe zonder scheidsrechters gespeeld. Misschien zal men nu een unisportfederatie oprichten om meer middelen binnen te halen. Nu wordt het immers mogelijk om commercieel te scoren met deze sport. Deze sport heeft vooruitgang kunnen boeken binnen het huidige beleidskader. Bij een lokale sport mag men zich niet te veel spiegelen aan de internationale context, al hoeven beide niet volledig los te staan van elkaar.

De waarde van een monopolie is afhankelijk van het draagvlak. Dat hoeft geen bedreiging te zijn voor de sportfederaties.

De sportfederaties hebben een traditie van autonomie. Ze zullen echter rekening moeten houden met de internationale indelingen. Men kan dat niet onmiddellijk loslaten. Toch bekijkt men dat onvoldoende kritisch.

Moet de overheid zelf de middelen verdelen, of laat men dat beter over aan een koepelstructuur? Een koepelstructuur zoals de VSF, die rekening houdt met de diversiteit, kan een belangrijke rol spelen.

Het is niet gemakkelijk om parallellen te vinden in het buitenland. Het NOC-NSF speelt inderdaad een belangrijke rol. In Vlaanderen zal iets dergelijks wellicht niet mogelijk zijn, want het is onwaarschijnlijk dat het BOIC ooit zal regionaliseren. Er zijn wel provinciale comités. Jeroen Scheerder hoopt dat het middenveld op dat vlak zijn rol zal kunnen spelen: niet alleen de sportfederaties, maar ook de koepelstructuur VSF, waarvan de voorzitter de verscheidenheid binnen die structuur een warm hart toedraagt.

Astrid Vervaet antwoordt dat het onderzoek niet gepeild heeft naar de oorzaken van een eventueel suboptimaal functioneren van de raden van bestuur. Deloitte ziet wel een aantal instrumenten die een goede werking van de raad van bestuur kunnen bevorderen, namelijk een bestuursmodel dat de rol van de raad duidelijk definieert, en de beschikbaarheid van documenten voor elke bestuursfunctie. Deloitte heeft daarover echter geen aanbevelingen geformuleerd.

Het onderzoek verduidelijkt niet voor welke sporttechnische opleidingen er overlappingen zijn tussen de sportfederaties en de VTS. Het zou goed zijn om dat verder uit te diepen, in overleg tussen Bloso, de VTS en de federaties.

De studie peilde vooral naar de invulling van de basisopdrachten door de federaties. De bijdrage van de sportclubs en de sportfederaties aan de sportbeoefening bij de brede bevolking en de kansengroepen was niet de scope van de studie, al valt het wel onder de eerste basisopdracht. De sportclubs zelf zijn vooral ondervraagd over het functioneren van hun federatie en over de bijdrage die de federatie zou kunnen leveren aan de eigen werking. Het ging dus niet over diversiteitsdoelstellingen. De responsgraad van die bevragingen lag ook een stuk lager dan bij de federaties.

II. Sportraad en federaties

1. Toelichting

1.1. Vlaamse Sportraad

Frank Bulcaen, voorzitter van de Vlaamse Sportraad, geeft een toelichting bij het advies van de SARC-Vlaamse Sportraad over de conceptnota. Eigenlijk gaat het om twee adviezen: een advies op vraag van de Vlaamse Regering en een eigen visienota, getiteld 'Sporthorizon 17: sportfederaties in Vlaanderen'.

De raad startte vanuit de vraag naar de meerwaarde van de sportfederaties. Dat leverde een vijftiental functies op, waarvan de organisatie van competities en de ondersteuning van de clubs de belangrijkste zijn. Een federatie moet vooral een koepelstructuur zijn die de clubs verbindt om hen te ondersteunen en te organiseren. Dat is het onderscheid tussen een sportfederatie en een club of een gemeentelijke sportdienst.

De raad vroeg zich ook af welke verwachtingen de diverse structuren van elkaar hebben. De sporters hebben een aantal verwachtingen van de clubs. De verenigingen hebben heel diverse verwachtingen van de sportfederatie. Sommige verenigingen zijn geen lid van een federatie of alleen omwille van de verzekering. Andere clubs willen op veel verschillende vlakken een beroep kunnen doen op een federatie. Omgekeerd hebben de sportfederaties ook de clubs nodig om hun beleid te realiseren. De verwachtingen van de federaties tegenover de Vlaamse overheid zijn in deze context het belangrijkste. De federaties willen steun, niet alleen financieel, maar ook inzake infrastructuur en begeleiding. De Vlaamse overheid ziet de federaties als een belangrijke actor voor het uitvoeren van haar beleid. Zij dicht de federaties een vijftiental functies toe.

De Vlaamse Sportraad besluit dat de federaties steun nodig hebben om te kunnen voldoen aan de verwachtingen van de clubs en van de overheid. Frank Bulcaen somt een aantal basisprincipes op voor een divers sportaanbod. De rol van de federaties wordt gezien als coachen, faciliteren en ondersteunen. In de rol van de overheid spelen principes als subsidiariteit, outputgericht sturen en planlastvermindering een belangrijke rol. De visienota bevat een aantal basisprincipes die voor een langere termijn gelden. Dat is een goede toetssteen voor de advisering over de conceptnota.

Het eigenlijke advies bij de conceptnota werd opgesplitst in een algemeen gedeelte, met een situering en met bedenkingen bij de centrale principes, en een aantal opmerkingen bij de concrete voorstellen.

De Vlaamse Sportraad staat in elk geval positief tegenover het principe van een conceptnota. Het is goed om aan visieontwikkeling te doen voor de langere termijn. Die visieontwikkeling is gebeurd in overleg met de sportsector, wat zorgt voor een groter draagvlak.

De uitgangspunten van de nota zijn positief. Er wordt een duurzame overheidssteun gegarandeerd voor de sportfederaties, waardoor die een langetermijnvisie kunnen ontwikkelen. De sporter staat centraal. De federatie is slechts een middel om ervoor te zorgen dat de sporters in clubverband kunnen sporten. Doelgroepen en geografische spreiding zijn daarbij belangrijke elementen. De subsidiëeringsmethodiek wordt gewijzigd in vergelijking met 2001. Men wil werken met bepaalde parameters, met een enveloppesysteem en met een beheersovereenkomst. Het zal gaan om een model van persoonlijk overleg tussen de Bloso-administraties en de federaties, zoals dat ook gehanteerd wordt voor de

facultatieve opdracht jeugdsporttoelagen. Er zijn voldoende impulsen voor kwaliteit. Het zal minder een louter administratief-juridische relatie zijn. De sportfederaties krijgen een grotere autonomie. Eigenlijk zijn er dus veel gelijkenissen met de visienota Sporthorizon 17 van de SARC-Vlaamse Sportraad.

De Vlaamse Sportraad staat positief tegenover het principe van één sportfederatie per sporttak. Dat leidt immers tot vereenvoudiging, schaalvergroting en toenemende transparantie. Het kan ook leiden tot een besparing. De rationalisering mag echter niet leiden tot een verarming van het sportlandschap. Dankzij de multisportfederaties zal er nog voldoende keuzevrijheid zijn. Het aanbod, de kwaliteit en de middelen moeten echter behouden blijven. Het personeel dat momenteel in dienst is van de federaties, zou verder moeten worden ingezet voor de sport. De winsten die het gevolg zijn van de rationalisatie, zouden opnieuw moeten worden geïnvesteerd binnen de sportfederatie, bijvoorbeeld voor meer sporttechnische begeleiding of voor de kwaliteitsverhoging. Dat zijn belangrijke randvoorwaarden.

Het risico bestaat dat het principe van één unisportfederatie per sporttak leidt tot nieuwe unisportfederaties. Daarom moeten de begrippen 'sport' en 'sporttak' en de minimumvoorwaarden in het decreet worden verduidelijkt. Dat is immers niet uitgewerkt in de conceptnota. Er is een werkgroep samengesteld die zich daarover zal buigen.

Naar aanleiding van de conceptnota heeft de Vlaamse Sportraad een aantal suggesties geformuleerd. Ten eerste benadrukt de raad het belang van een goede geografische spreiding in Vlaanderen en in Brussel.

De raad betreurt dat de conceptnota niet ingekaderd is in het subsidiebeleid. Men wil immers niet alleen de drie soorten federaties aanpakken, namelijk unisport, multisport en sportieve vrijetijdsbesteding, maar ook de G-sport, het platform voor de risicovechtsporten en de koepelstructuur. De zaken die ondergebracht worden bij de georganiseerde sportsector, worden decretaal verankerd en worden niet nominatim betoelaagd. Men zou moeten onderzoeken welke steun de overheid nog meer biedt aan de federaties, buiten dit decreet, onder meer op het vlak van infrastructuur, opleiding en evenementen. Men moet het hele landschap van de sportfederaties kunnen overschouwen.

De multisportclubs moeten meer stimulansen krijgen. In wetenschappelijke studies worden ze immers gezien als een model voor de toekomst.

De tien bestaande structuren voor de G-sport zouden worden teruggebracht tot twee structuren, een G-sportfederatie en een G-sport service center. Dat zou op termijn kunnen uitmonden in één structuur voor de G-sport, vooral op het vlak van frontoffice. Het is belangrijk dat er slechts één loket is voor de G-sporter, ongeacht hoe de backoffice georganiseerd wordt.

Bij de ondersteuning van de koepelorganisatie zou men een onderscheid moeten maken tussen de taken die financieel kunnen worden ondersteund, en de belangenbehartiging, die autonoom zou moeten kunnen gebeuren.

Vanuit het principe van de subsidiariteit zouden de opleidingen binnen de federaties geherwaardeerd moeten worden, uiteraard genormeerd door de overheid. Men hoeft zich niet te beperken tot het model van de VTS.

De conceptnota bevat ook een aantal onduidelijkheden die zouden moeten worden weggewerkt in het decreet. Betekent de uitdrukking 'een aanbod van A tot Z' dat een unisportfederatie in alle regio's een aanbod moet hebben voor alle doelgroepen en alle leeftijdscategorieën? Op dat vlak zou een sterkere

samenwerking mogelijk moeten zijn. De begrippen 'sport' en 'sporttak' zouden zo duidelijk mogelijk moeten worden afgebakend.

De erkenningscriteria van de sportfederaties zijn goed. Het is goed om een onderscheid te maken tussen basisopdrachten en facultatieve opdrachten, maar dat onderscheid moet duidelijker worden omschreven.

Op het einde van de conceptnota staat een tabel met de taakverdeling. De Vlaamse Sportraad ziet niet direct een link tussen deze tabel en de conceptnota. Die tabel moet in elk geval kritisch herbekeken worden. Ook de organisaties voor sportieve vrijetijdsbesteding zouden bijvoorbeeld de kans moeten krijgen om te werken rond jeugdsport, recreatiesport en innovatie.

Men heeft tot 2019 de tijd voor de fusieoperaties. Zullen er simulaties gemaakt worden van de impact van die keuzes op het sportfederatielandschap?

Ten slotte zouden de middelen van de federaties die een fusie of een reorganisatie meemaken, in de sport moeten blijven en liefst ook binnen de sector van de sportfederaties.

De Vlaamse Sportraad geeft dus een gunstig advies aan deze conceptnota. De uitgangspunten van deze nota zijn uitstekend. De raad staat ook achter de beleidskeuzes in de nota. Hopelijk worden die principes consequent doorgetrokken in het decreet. Op dit ogenblik kan de verandering die in de conceptnota wordt aangekondigd, de sector bekoren. Frank Bulcaen vraagt zich wel af of de sector blijvend zal openstaan voor de vele transitieën wanneer het wat concreter wordt.

1.2. Vlaamse Sportfederatie

Lode Grossen, voorzitter van de Vlaamse Sportfederatie, vertelt hoe de Vlaamse Sportfederatie de conceptnota mee heeft opgevolgd. Van zodra het duidelijk was dat er een nieuw decreet zou komen, is daarover binnen de VSF een denkoefening opgestart, in 2013 dus. Het advies is tot stand gekomen op basis van verschillende soorten overlegmomenten. Ten eerste waren er de vergaderingen van de raad van bestuur. Binnen de raad van bestuur is er ook een interne werkgroep opgericht die paritair werd samengesteld uit unisportfederaties, recreatieve sportfederaties en OSV's. Er zijn vergaderingen geweest met de federaties via de cellen. Er zijn ook andere overlegmomenten geweest zoals het rondetafeldebat en de intercellen.

In 2012 en 2013 werd het huidige decreet geëvalueerd. Dat werd afgerond met een rondetafeldebat op 3 december 2013. In de cel Unisportfederaties is het decreet zes maal aan bod gekomen, bij de recreatieve sportfederaties acht maal en bij de OSV's zes maal. Op 15 juni 2015 was er een afsluitend overleg waarin de conceptnota werd voorgesteld. Daar werd meegedeeld dat de raad van bestuur van de VSF ermee akkoord kon gaan.

De VSF vindt het positief dat de sporter en de sportclub meer dan ooit centraal staan. De basisopdrachten en de facultatieve opdrachten worden opgesteld in functie van de behoeften van sporters en sportclubs. De subsidiëring van alle sporters zal gelijkgeschakeld worden, of het nu gaat om recreatieve of om competitieve sporters. De concurrentie tussen federaties zal zoveel mogelijk worden voorkomen. Men wil streven naar complementariteit door een differentiatie van de opdrachten en door beheersovereenkomsten. Een federatie zal voor haar sporttak een totaalaanbod moeten bieden. Dat is goed, maar het moet decretaal mogelijk zijn om samen te werken met organisaties of federaties die op

een bepaald gebied meer knowhow hebben. Er moet ook meer aandacht zijn voor de verschillende doelgroepen.

De VSF is ook voorstander van een outputsubsidiëring op basis van kwaliteit en targets. Dat kan stimulansen geven aan ambitieuze en goed functionerende organisaties. Het biedt de Vlaamse overheid meer zekerheid over de ingezette middelen.

De VSF kan akkoord gaan met de overgang naar een enveloppefinanciering. Binnen de huidige open-endregeling zijn er altijd discussies op het einde van het jaar.

De VSF gaat eveneens akkoord met een inhoudelijke en een financiële rationalisatie.

Hetzelfde geldt voor de aanpak per sporttak. Het is belangrijk om op alle mogelijke domeinen een adequaat aanbod te hebben. Schaalvergroting kan leiden tot efficiëntiewinsten. Dat blijkt uit de cijfers van professor Scheerder over de huidige subsidiëring. Hoe groter de federatie, hoe kleiner de subsidiëring per lid.

Men evolueert naar meer autonomie en meer responsabilisering. De evaluatie zou gebaseerd zijn op de output en er zou minder controle zijn op het proces. Dat zou moeten leiden tot een lagere plan- en rapporteringslast. Er zou wel inhoudelijk overleg zijn met de overheid op basis van de beheersovereenkomsten. Good governance is een essentieel criterium in zo een beheersovereenkomst. De sportfederaties kunnen op dat vlak echter wel wat advies gebruiken.

De VSF is voorstander van cofinanciering, zowel voor de basisopdrachten als voor de facultatieve opdrachten. Het is belangrijk om niet alleen af te hangen van subsidiëring.

Facultatieve opdrachten kunnen volgens de VSF alleen worden opgenomen als de basisopdrachten goed worden ingevuld. Ze kunnen te maken hebben met de behoeften die verband houden met de veranderde maatschappij. Het lidmaatschap hoeft niet noodzakelijk te verlopen via clubs. In dit verband denkt Lode Grossen onder meer aan de urban sports.

De samenwerking tussen federaties kan worden gestimuleerd via incentives voor fusies. Men moet ook de belemmeringen voor samenwerking wegnemen. Men streeft naar het delen van overhead via het clusteren van federaties of backoffice, via shared services of via samenwerking, bijvoorbeeld tussen unisportfederaties en multisportfederaties.

De VSF vindt dat er bij de keuze voor een federatie per sporttak geen achterpoortjes mogen zijn. Daarom stelt Lode Grossen voor om bij het voorgestelde punt e de woorden "in beginsel" weg te laten. Dat bevordert de duidelijkheid. Daarnaast blijft het mogelijk om aan te sluiten bij een multisportfederatie. De haalbaarheid daarvan kan gewaarborgd worden door vier essentiële elementen. (1) Er moeten voldoende overgangsmaatregelen worden geboden. (2) Dat moet worden gekoppeld aan een begeleidingstraject voor de fusies. Eventueel kan het VSF daarin een rol spelen. (3) Het is belangrijk om significante incentives aan te bieden voor de fusies. (4) Ten slotte mag er geen uitsluitingsmechanisme zijn. Elke federatie die binnen het huidige decreet gesubsidieerd wordt, moet een kans krijgen in het nieuwe decreet.

Tot slot formuleert Lode Grossen enkele voor de sector essentiële suggesties met betrekking tot het decreet. Men hoopt op voldoende overleg in de volgende

fasen. De federaties werken nu aan hun beleidsplannen en die moeten geënt worden op een wettelijk kader. Daarom is het belangrijk dat het decreet weldra in een eerste versie ter beschikking komt.

De toekomstige multisportfederaties moeten zeker betrokken worden bij de kaderopleiding. De knowhow van die groep moet voldoende aan bod komen. Het stimuleren van fusies mag ruimer zijn dan tussen de huidige recreatieve unisportfederaties. Lode Grossen vraagt zich af in welke incentives, begeleiding en garanties men daarvoor kan voorzien. Voor de specifieke benadering van OSV's, de G-sport en de risicovechtsporten is er specifiek overleg nodig.

De VSF-voorzitter vat samen dat de VSF achter de conceptnota staat, mits de woorden "in beginsel" bij het voormelde punt e worden weggelaten. Het is essentieel om het decreet uit te schrijven binnen de krachtlijnen van deze conceptnota. De VSF hoopt dat er zo ruim mogelijk overleg kan plaatsvinden met de sector over fusies en nieuwe beleidsplannen.

1.3. Voetbalfederatie Vlaanderen

Benny Mazur, administratief coördinator van de VFV, denkt dat het uiteindelijke resultaat zal afhangen van de vele sportmensen in de verschillende federaties, welke beslissing men ook neemt.

Hij heeft de indruk dat het vele administratieve werk dat hij verzet, weinig effect heeft. Hij hoopt dat het wordt zoals hij in een krantenartikel las: minder structuur en meer sport.

De subsidiëring van de sportfederaties blijft op niveau, maar uiteindelijk komt er minder geld op de juiste plaats terecht. Daarom moet men dringend nadenken over een nieuw decreet.

De Voetbalfederatie Vlaanderen is amper zeven jaar oud. Sinds de instap in het innovatieve project 'Voetbal op maat' in 2013 heeft deze jonge sportfederatie zichzelf duidelijk op de kaart gezet. Ook de jeugdcompetitie werd hervormd. Er is echter nog veel werk aan de winkel. De VFV is intern aanwezig in het Vlaamse en Belgische voetbaldebat, maar komt zelden in de aandacht.

De VFV is de sportfederatie met het grootste aantal leden. Toch zijn er ook heel wat linken met de recreatieve sport. De VFV zet steeds meer in op de breedtesport. Binnen de UEFA spreekt men over grassroots.

De federatie werkt meer dan vroeger op een gestructureerde en projectmatige manier. Onlangs kreeg ze een zilveren medaille voor het dribbelvoetbal. Ook de prijs van Panathlon voor het kindvriendelijk voetbalbeleid was een belangrijke erkenning.

Bij de hervorming van de jeugdcompetitie was er een belangrijke recreatieve insteek. Belangrijke elementen waren de 50 percent verplichte speelgelegenheid, langer voetballen in de korte ruimte, twee tegen twee met de kleinsten, aangepast wintervoetbal en het gebrek aan ranking tot en met U13. Ook de wedstrijdformats veranderen. De jeugdspelers moeten zich verder kunnen ontwikkelen. Dat probeert de VFV te ondersteunen door een ethische en sociale dimensie aan de jeugdhervorming te koppelen. De rode draad is dat alle spelers met plezier moeten kunnen voetballen. Daarbij wordt ook rekening gehouden met de G-sporters, de scheidsrechters, de coaches, de vrijwilligers en de bestuurders. Voetbal is van iedereen.

Als jonge federatie heeft de VFV ervaren dat subsidies het verschil maken. Zo werd het mogelijk om in te zetten op personeel dat de werking van de federaties tot in de clubs brengt.

Het organogram toont aan dat er heel wat linken zijn naar recreatief voetbal. Dat heeft te maken met clubondersteuning, maar ook met de aandacht voor breedtesport.

Het is de bedoeling om de groei te bestendigen. Die is niet alleen het effect van het WK Voetbal, maar ook de verdienste van de VFV. In haar beleidsplan heeft de VFV geprobeerd om de begrippen 'competitie' en 'recreatie' te verduidelijken. De VFV biedt eigenlijk nu al een leven lang voetbal op maat.

Weerstand zal er altijd zijn. De verandering is groot, maar de VFV gaat mee in dat verhaal. De VFV probeert de bedreigingen om te zetten in opportuniteiten. Ze staat positief tegenover de bisconceptnota. Ze staat ook positief tegenover een samenwerking met de vier andere voetbalfederaties. Zo zal het mogelijk worden om nieuwe doelen te stellen. Daarbij zal men echter moeten vertrekken van de bestaande situatie.

1.4. Koninklijke Vlaamse Voetbalbond

Yves Raguet, voorzitter van de Antwerpse afdeling van de KVV, merkt op dat zijn organisatie gedurende 108 jaar de nodige expertise heeft opgebouwd in de ondersteuning van de recreatieve voetballer.

Recreatief voetbal betekent voor de KVV dat iedere voetballer de nodige speelgelegenheid krijgt, los van zijn voetbalkwaliteiten. Een speler die op vijfjarige leeftijd aansluit bij een club, doorloopt vaak een voetbalcarrière van verschillende decennia, zonder van club te veranderen. Dat heeft vooral te maken met de visie van de federatie waarin ook het sociale aspect een belangrijke component is. Doordat de voetballers niet betaald worden en door vrijwilligers binnen de clubs in te schakelen, kunnen de lidgelden laag worden gehouden.

De ondersteuning van de recreatieve sporter gebeurt voor verschillende doelgroepen. Er is zowel bestuurlijke als sporttechnische ondersteuning en opleiding. De KVV heeft een lange ervaring in het organiseren van evenementen. Een aantal liga's en kleinere sportverbonden die niet gesubsidieerd worden door de overheid, krijgen via de KVV de nodige ondersteuning. Het platform Recreafoot biedt ondersteuning aan vrijetijdssporters die samen een kleine voetbalvereniging oprichten.

Hannes De Meyer, sporttechnisch directeur van de KVV, situeert de KVV binnen het Vlaamse sportlandschap. De overheid subsidieert 38 unisportfederaties die vooral gericht zijn op competitie, 27 recreatieve sportfederaties waaronder de multisportfederaties en de recreatieve unisportfederaties, en 4 OSV's. Daarnaast zijn er 23 erkende sportfederaties en heel wat gemeentelijke liga's die aan sportorganisatie doen. Ten slotte is er een veelvoud aan recreatieve sporters die vrij sporten en aan clubs die niet aangesloten zijn bij een federatie.

Voetbal is de populairste sport in Vlaanderen. Een derde van de mensen die in clubverband aan sport doen, zijn voetballers. Een derde van de clubs zijn voetbalclubs. Voetbal is heel laagdrempelig, het is een echte volkssport.

Er is een groot verschil tussen de verschillende soorten voetballers en de verschillende soorten voetbalclubs. Ten eerste is er het topsportniveau, de eerste klasse, waar het draait om het geld. Daarnaast is er het competitieve en betaalde

niveau waar voetbal ook een doel op zich is. Ten slotte is er het recreatieve niveau.

De federatiesector is enorm versnipperd, ook voor het voetbal. Voor de topsport zijn er de Pro League en de KBVB. Verder is er de competitie van de betaalde amateurs, waarop de univoetbalfederatie zich concentreert. Voor de recreatieve onbetaalde voetballer zijn er vier recreatieve univoetbalfederaties, de multisportfederaties die voetbal aanbieden, de tien erkende federaties met voetbal, de gemeentelijke liga's die een voetbalcompetitie aanbieden en ten slotte zijn er nog heel wat vrije recreatieve voetballers.

De KVV staat positief tegenover heel wat zaken in de conceptnota. Gezien de grote versnippering in het voetballandschap kan de KVV zeker akkoord gaan met het streven naar meer eenheid en transparantie. Een schaalvergroting kan zeker ook voordelen bieden voor de kwaliteit en de dienstverlening. Dat is ook gebleken uit de studie van Jeroen Scheerder. Er zullen niet alleen kwantitatieve, maar ook kwalitatieve indicatoren worden gehanteerd. Er zal een beheersovereenkomst worden afgesloten. De federaties zullen een grotere autonomie hebben, wat moet leiden tot empowerment.

Andere zaken in de conceptnota stemmen de KVV echter tot bezorgdheid. Het belangrijkste punt is het streven om per sporttak één Vlaamse unisportfederatie te subsidiëren, die een aanbod moet hebben van het topsportniveau tot het recreatieve niveau. Met die ingreep creëert men een monopolie, een evolutie die men in andere sectoren probeert te voorkomen. Een monopolie betekent dat een enkele organisatie kan bepalen hoe het voetbal wordt beoefend.

Het decreet wil dat de sporter centraal staat. Het is echter maar de vraag of alle sporters dan centraal zullen staan, ook de recreatieve voetballers. De KVV vreest voor een verschraving van het aanbod voor deze groep. De voorlopige bisconceptnota garandeert ook niet dat het in de praktijk wel mogelijk zal zijn om een aanbod van A tot Z te organiseren. Voor de risicovechtsporten weet men trouwens nog niet welke richting men wil uitgaan. Wil men dan een andere beoordeling naargelang de sporttak?

Een recreatieve unisportfederatie heeft binnen deze conceptnota bepaalde mogelijkheden. Ze kan er bijvoorbeeld gewoon mee stoppen. Voor de KVV is dat uiteraard geen oplossing. Ten tweede kan ze zonder subsidies een recreatief programma blijven aanbieden. Ook dat is niet de bedoeling van de KVV. De KVV, die voor 50 percent afhankelijk is van subsidies, zou dan niet langer de huidige specifieke professionele ondersteuning kunnen bieden aan de clubs, tenzij de lidgelden worden verhoogd, maar dat is evenmin een optie. De derde mogelijkheid is opgaan in een recreatieve multisportfederatie. Maar de KVV wil net evolueren naar een grotere specialisatie in de ondersteuning van het recreatieve voetbal. De verschillende voetbalfederaties kunnen ten slotte ook fuseren tot één grote univoetbalfederatie. Dat biedt echter niet de garantie op een evenwaardige plaats voor het recreatieve voetbal.

De KVV heeft een alternatief voorstel geformuleerd. Men zou kunnen segmenteren in verschillende gelijkwaardige niveaus, op basis van de eerder beschreven typologieën binnen de voetbalwereld. Tussen die niveaus kan er ook een grote wisselwerking zijn. Binnen het voorstel van de KVV zou er één grote recreatieve organisatie zijn. Een rationalisering kan immers mogelijkheden bieden.

Het nieuwe decreet biedt veel kansen. Daarom is het belangrijk om daar goed over na te denken. Een doorgedreven rationalisering dreigt ten koste te gaan van bepaalde sporters, en zeker van de recreatieve voetballers.

2. Bespreking

Imade Annouri onthoudt vooral dat de sprekers veel positieve elementen zien in de voorliggende voorstellen, al zijn er gradaties in het optimisme. Dat zal zeker aan bod komen in de latere gedachtewisseling met de minister. Het is belangrijk om de recreatieve sporters alle kansen te geven.

Het lid wil meer duidelijkheid over de manier waarop het overleg binnen de VSF werd gevoerd. Klopt het dat er eerst overleg is geweest met de verschillende sportfederaties, dat die hun goedkeuring hebben gegeven, en dat de VSF op basis daarvan haar goedkeuring heeft gegeven aan de nota?

Lionel Bajart merkt op dat de Brusselse sportclubs relatief minder vaak dan de Vlaamse zijn aangesloten bij een sportfederatie. De Vlaamse Sportraad zegt in haar advies dat het nieuwe decreet de nodige aandacht moet besteden aan Brussel. Hoe wil de raad dat realiseren?

Rob Beenders begrijpt dat het de bedoeling is om de structuren binnen de sport te rationaliseren. Dreigt men in de praktijk niet het omgekeerde te bekomen? Een verplichte fusie is immers niet vanzelfsprekend, zeker niet als er geen win-win is voor beide partijen. Is er geen risico dat bepaalde clubs zullen overstappen naar de bestaande liga's of naar een nieuwe structuur en niet naar die ene unisportfederatie?

De studies van Deloitte en van de Vlaamse professoren kunnen mensen aan het denken zetten. Zijn deze studies ook gepresenteerd aan de VSF en aan de Vlaamse Sportraad?

Joris Poschet wil weten of de VSF onderzocht heeft wat de beste schaalgrootte is voor een multisportfederatie. Hoeveel sporttakken zou een dergelijke federatie best moeten aanbieden? Moeten die sporttakken dan aangeboden worden in elke club van de sportfederatie? Kunnen die federaties werken met gespecialiseerde clubs per sporttak?

Hoe wil men bij een de facto monopolievorming voorkomen dat de federaties de lidgelden sterk verhogen? Hoe wil men ervoor zorgen dat die verhoogde lidgelden niet wegstromen in de richting van het betaalde voetbal?

De VSF wil geen uitsluitingsmechanisme. Elke federatie die nu gesubsidieerd wordt, zou dus een kans moeten krijgen binnen het nieuwe decreet. Hoe ziet de VSF dat, beseffende dat de huidige enveloppe wellicht niet zal toenemen en dat er een risico is dat er nog bijkomende federaties ontstaan? Aldus dreigt de rationalisering ook een impact te hebben op de bestaande erkende sportfederaties. De VSF zou daarover overleg plegen. Zijn er al concrete ideeën over de manier waarop men dat wil aanpakken?

Hoe kan de Vlaamse Sportraad helpen bij het realiseren van fusies tussen de grote recreatieve sportfederaties? Wat moet men doen om dat te realiseren op een vlotte en warme manier?

Het advies van de raad op de conceptnota zou ook een minderheidsstandpunt bevatten. Kan hij dat toelichten?

De KVV zou een specifieke werking hebben opgezet rond interculturalisering. Hoe kan dat een rol spelen in de subsidiëeringsvoorwaarden?

Lode Grossen antwoordt dat er in de raad van bestuur van de VSF gedurende twee jaar overleg is geweest. Dat is systematisch teruggekoppeld naar de

verschillende cellen. Het was mogelijk om te amenderen. Er was geen unanimité, maar er was wel een meerderheid, zowel bij de unisportfederaties als bij de recreatieve sportfederaties, om verder te gaan met de conceptnota. Er was een voldoende groot draagvlak om de conceptnota goed te keuren.

Schaalvergroting kan veel winst opleveren als de overheid erop toeziet. Dat blijkt uit de beschikbare cijfers, die men kan opvragen bij het kabinet of bij Bloso. Bij sommige unisportfederaties ligt de subsidiëring weliswaar anders dan bij de recreatieve sportfederaties omdat er ook een deel van de personeelssubsidiëring aan vasthangt. Hoe groter een federatie is, hoe minder subsidie ze per lid krijgt. Dat heeft te maken met de overheadkosten. Een federatie met ongeveer 100.000 leden krijgt nu 9,3 euro per lid, een federatie met ongeveer 5000 leden 52 euro. De correctiefactor voor het personeel wordt binnen het huidige decreet bijna integraal betaald door de grotere federaties.

In de recreatiesportfederaties zijn er uiteraard gespecialiseerde clubs, die daar ook zullen kunnen blijven. Als algemeen manager van de GymFed heeft de spreker op tien jaar tijd drie succesvolle fusies meegemaakt. Zoiets is ook juridisch-technisch perfect haalbaar binnen de vzw-wetgeving. Binnen het huishoudelijk reglement moet er wel voldoende aandacht zijn voor de eigenheid en de meerwaarde van de diverse entiteiten.

In de praktijk kan geen enkele federatie het zich veroorloven om de lidgelden te verdubbelen. Integendeel, men doet al het mogelijke om de lidgelden laag te houden. De mensen in de clubs zijn daar heel gevoelig voor. De algemene vergadering kiest de raad van bestuur.

Frank Bulcaen merkt op dat de Vlaamse Sportraad streeft naar een maximale geografische spreiding over de provincies. Brussel zou daarbij expliciet moeten vermeld worden als zesde regio. Een goede samenwerking tussen Nederlandstalige en Franstalige sportfederaties in Brussel is belangrijk als men een volwaardig aanbod wil realiseren, blinde vlekken wil wegwerken en Brusselse clubs evenveel kansen wil bieden om deel te nemen aan competities. Dat moet natuurlijk wel een meerwaarde inhouden voor de Nederlandstalige sporters en gebeuren in respect voor de autonomie en de bevoegdheden van de VGC. Vooral die laatste vraag dat Brussel in het decreet niet vergeten wordt.

De Vlaamse Sportraad heeft de rapporten van Deloitte en de onderzoeken van de professoren Scheerder en Willem vooraf kunnen doornemen. Daarmee werd rekening gehouden bij de opmaak van het advies. Veel leden van de Vlaamse Sportraad zijn afkomstig uit de federatiesector. Ze zijn dus betrokken geweest bij de SWOT-analyse in de beleidsplanning, die gebeurd is in overleg met de sector. De sector van de sportfederaties werd trouwens betrokken bij de opmaak van de conceptnota.

De Vlaamse Sportraad heeft geen voorstellen gedaan over de optimale schaalgrootte van een multisportfederatie. De raad vindt het wel belangrijk om een evenwicht te vinden tussen rationalisering en een gegarandeerd ruim aanbod voor de sporter. Voor elke sporttak zou er slechts één federatie ondersteund worden door de overheid. Daarnaast kunnen er echter vanuit de vrijheid van vereniging diverse structuren ontstaan, die niet allemaal door de overheid ondersteund of gesubsidieerd hoeven te worden. Het invoeren van een aantal kwantitatieve en kwalitatieve drempels kan leiden tot een zekere krachtenbundeling. Dat wordt geïllustreerd door het voorbeeld van de voetbalfederaties.

Twee leden van de Vlaamse Sportraad konden niet akkoord gaan met dat principe van één unisportfederatie per sporttak. Volgens de interne regels van de raad moet zoiets als minderheidsstandpunt in het advies komen. Die twee leden

vrezen dat deze beleidskeuze kan leiden tot een monopolisering, een verschraving van het sportlandschap, een beperking van de keuzemogelijkheden voor sporters en clubs. Dat zou de democratisering van de sport kunnen hypothekeren en de sportparticipatie afremmen. Men vreest ook dat unirecreatieve sportfederaties zoals de KVV het slachtoffer zullen worden van die rationalisering.

Yves Raguet herinnert eraan hoe het voormalige Koninklijk Katholiek Vlaams Sportverbond is geëvolueerd naar Koninklijke Vlaamse Voetbalbond. De voorbije vijftien jaar is deze bond uitgegroeid tot een pluralistische federatie, waarin diversiteit heel belangrijk is. De KVV heeft dankzij de overheid trouwens een diversiteitsmedewerker in huis kunnen halen.

Hannes De Meyer vult aan dat de KVV ondersteuning wil bieden in de omgang met de groeiende diversiteit in de samenleving, die ook zichtbaar is op de voetbalvelden. Daarom heeft de KVV enkele jaren geleden een project ingediend rond dat thema. De clubs werden ingedeeld in verschillende typologieën op het vlak van diversiteit. De federatie wil ook in het bestuur een hogere participatie van mensen met een etnisch-culturele achtergrond. Deze aspecten kunnen ook als kwaliteitsnorm aan bod komen binnen het nieuwe decreet.

Naar aanleiding van de opmerkingen van Lode Grossen benadrukt *Hannes De Meyer* dat de VSF goed werk levert. Het is een divers samengestelde organisatie met heel wat federaties, elk met hun eigen belangen, visie en achtergrond. Daarom is het voor de VSF heel moeilijk om met één stem te spreken. Ook de recreatieve cel van de VSF heeft een visie geformuleerd. Daar ging het over samenwerking en niet over fusies. Er is ook een visie geformuleerd vanuit de cel Unisportfederatie. De VSF heeft een compromistekst gemaakt omdat ze met één stem wilde spreken met de overheid. Die compromistekst hebben de federaties echter nooit gezien. Er was wel een terugkoppeling van de visie van Bloso.

De VSF heeft zich dan midden mei akkoord verklaard met de bisconceptnota vooraleer de federaties die nota hadden kunnen inzien. Eind mei is de bisconceptnota uiteindelijk wel verstuurd naar de federaties om een voorbereiding van de intercellen op 15 juni mogelijk te maken. De teneur was dat men wel opmerkingen kon formuleren, maar dat er aan de bisconceptnota niets meer kon worden gewijzigd.

Lode Grossen merkt op dat de VSF voor een systematische terugkoppeling heeft gezorgd. De voorzitters van de cellen hebben telkens gezegd dat ze bereid waren om daarmee door te gaan. De bisconceptnota is een nota die werd goedgekeurd door de Vlaamse Regering. De VSF is slechts een adviserend orgaan.

Hannes De Meyer wijst op artikel E in de nota, dat stelt dat ook naar het standpunt van de VSF en van de Vlaamse Sportraad werd gevraagd. Als de VSF haar goedkeuring geeft zonder de goedkeuring van de verschillende cellen en federaties te vragen, dan is dat een belangrijk feit.

Benny Mazur merkt op dat het thema 'diversiteit' vandaag in elke sportfederatie aan bod komt en niet alleen binnen de KVV. Dat bewijst dat het verschil tussen VFV en KVV niet zo groot is. Daarom roept hij de betrokkenen op om hun vrees opzij te zetten en om te beginnen met overleg. Hij heeft er alle vertrouwen in dat een goed decreet mogelijk is.

Bart CARON,
voorzitter

Herman WYNANTS,
verslaggever

Gebruikte afkortingen

Bloso	Agentschap voor de Bevordering van de Lichamelijke Ontwikkeling, de Sport en de Openluchtrecreatie (intern verzelfstandigd agentschap met rechtspersoonlijkheid)
Bloso-KICS	Kennis- en InformatieCentrum Sport van Bloso
BOIC	Belgisch Olympisch en Interfederaal Comité
G-sport	term voor alle sporten waar personen met een handicap of beperking aan kunnen deelnemen
hr	human resources
IOC	International Olympic Committee
KBVB	Koninklijke Belgische Voetbalbond
KU Leuven	Katholieke Universiteit Leuven
KVV	Koninklijke Vlaamse Voetbalbond
LO	lichamelijke opvoeding
NOC-NSF	Nederlands Olympisch Comité – Nederlandse Sport Federatie
OSV	organisatie voor de sportieve vrijetijdsbesteding
RISE	remediëren, innoveren, samenwerking, efficiëntie
SARC	Strategische Adviesraad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media
SWOT	sterkte-zwakteanalyse (strengths, weaknesses, opportunities, threats)
U13	under 13 (jeugdcompetitiereeks)
UEFA	Union Européenne de Football Association
UGent	Universiteit Gent
VFV	Voetbalfederatie Vlaanderen
VGC	Vlaamse Gemeenschapscommissie (Brusselse Hoofdstedelijke Gewest)
VSF	Vlaamse Sportfederatie
VSFP2.0	Vlaamse Sportfederatie Panel 2.0
VTs	Vlaamse Trainersschool
vzw	vereniging zonder winstoogmerk
WK	wereldkampioenschap